

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 24/2021
21.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, ради исплате, одлучујући у поновном поступку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1. 1806/16 од 22.08.2016. године, у седници од 21.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1806/16 од 22.08.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1806/16 од 22.08.2016. године и пресуда Основног суда у Шапцу П1 110/15 од 01.04.2016. године, тако што се:

УСВАЈА СЕ тужбени захтев тужиоца АА из ... и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име разлике зараде, за период од 01.04.2011. године до 31.12.2012. године исплати: 3.281,44 динара са законском затезном каматом од 10.05.2011. године до исплате, 5.528,89 динара са законском затезном каматом од 10.06.2011. године до исплате, 6.831,31 динар са законском затезном каматом од 10.07.2011. године до исплате, 5.158,19 динара са законском затезном каматом од 10.08.2011. године до исплате, 5.244,54 динара са законском затезном каматом од 10.09.2011. године до исплате, 5.143,96 динара са законском затезном каматом од 10.10.2011. године до исплате, 5.183,53 динара са законском затезном каматом од 10.11.2011. године до исплате, 5.678,53 динара са законском затезном каматом од 10.12.2011. године до исплате, 6.886,91 динар са законском затезном каматом од 10.01.2012. године до исплате, 14.180,71 динар са законском затезном каматом од 10.02.2012. године до исплате, 6.157,45 динара са законском затезном каматом од 10.03.2012. године до исплате, 5.427,08 динара са законском затезном каматом од 10.04.2012. године до исплате, 7.388,67 динара са законском затезном каматом од 10.05.2012. године до исплате, 7.044,26 динара са законском затезном каматом од 10.06.2012. године до исплате, 6.377,75 динара са законском затезном каматом од 10.07.2012. године до исплате, 6.062,19 динара са законском затезном каматом од 10.08.2012. године до

исплате, 6.218,16 динара са законском затезном каматом од 10.09.2012. године до исплате, 4.137,45 динара са законском затезном каматом од 10.10.2012. године до исплате, 7.835,71 динар са законском затезном каматом од 10.11.2012. године до исплате, 6.392,89 динара са законском затезном каматом од 10.12.2012. године до исплате и 6.820,61 динар са законском затезном каматом од 10.01.2013. године до исплате, као и да на досуђене износе изврши обрачун и уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање надлежном фонду ПИО.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.247,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 24.916,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П1. 110/15 (2014) од 01.04.2016. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да му тужени исплати разлику зараде за период од априла 2011. године закључно са децембром 2012. године, у појединачним месечним износима наведеним изреком са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да тужени за спорни период уплати разлику доприноса пензијског и инвалидског осигурања надлежном фонду. Ставом трећим изреке утврђено је да је тужба повучена у делу захтева за исплату разлике зараде из доибити за 2011. и 2012. годину. Ставом четвртим изреке тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.394,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1. 1806/16 од 22.08.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и из разлога прописаних чланом 404. важећег Закона о парничном поступку.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 2657/2016 од 17.11.2017. године ставом првим изреке прихваћено је одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној. Ставом другим изреке преиначене су првостепена и другостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му исплати разлику зараде за период од 01.04.2011. године закључно са децембром 2012. године у појединачним месечним износима наведеним изреком са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, и да на досуђене износе изврши обрачун и уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање надлежном фонду. У преосталом делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца, ревизија је одбијена као неоснована. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.247,00 динара. Ставом четвртим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 24.916,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 3338/2018 на седници већа одржаној 03. јула 2021. године, ставом првим изреке усвојена је уставна жалба Привредног друштва „НИС“

АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2. 2657/16 од 17.11.2017. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 2657/16 од 17.11.2017. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1. 1806/16 од 22.08.2016. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је утврдио да су испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на неодређено време по основу Уговора о раду од 17.12.2003. године, на радном месту продавца на бензинској станици. Дана 17.06.2008. године, Влада Републике Србије, тужени и репрезентативни синдикати туженог закључили су Социјални програм за „НИС“ АД. Чланом 9. овог програма, тужени се обавезао да ће извршити једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Чланом 10. наведеног споразума тужени се обавезао да се реална вредност зарада запослених, утврђених чланом 9. споразума, не смањује. Преузимање „НИС“ извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџера I и II групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за април 2009. године, на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду, тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. Тужилац у овој парници потражује разлику између зараде која му је исплаћивана у спорном периоду и зараде увећане за 15% према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године, чија висина је утврђена налазом и мишљењем вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев тужиоца, сматрајући да социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује, будући да не уређује права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

По оцени Врховног касационог суда, ревизијом се основано указује да је у нижестепеним пресудама погрешно примењено материјално право.

Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослени код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је у том делу тужбени захтев основан, па су преиначене нижестепене пресуде и тужиоцу досуђен утужени износ разлике у заради закључно са децембром 2012. године.

Врховни касациони суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашењем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму, предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од

једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. С обзриом на наведено, тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Тужилац је успео у спору, па му припадају опредељени трошкови парничног поступка нужни за вођење парнице, и то за састав тужбе, за заступање на четири одржана рочишта, за трошкове вештачења и на име таксе на тужбу и првостепену пресуду укупно 63.247,00 динара, према важећој Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи Закона о судским таксама, а трошкове другостепеног поступка тужилац није тражио. Тужиоцу у смислу наведених одрадаба припада и накнада трошкова ревизијског поступка, за састав ревизије и таксу на ревизијску одлуку, укупно 24.916,00 динара.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић